

(*)Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

(*)Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte

Subjects			
Year 4th			
Code	Name	Quadmester	Total Cr.
P02G050V01701	Leisure and sports tourism	1st	6
P02G050V01702	Sporting system management and organisation 2	1st	6
P02G050V01801	Physical activity and adventure in the natural environment	2nd	6
P02G050V01905	Leisure physical activity	1st	6
P02G050V01906	Specialisation in group sports	1st	6
P02G050V01907	Specialisation in individual sports	1st	6
P02G050V01908	Physical exercise for older people	1st	6
P02G050V01909	Marketing and management of sports businesses	1st	6
P02G050V01910	Physical exercise and wellbeing programs	1st	6
P02G050V01911	Sports training psychology	1st	6
P02G050V01981	Internships: Practicum	2nd	18
P02G050V01991	Final Year Dissertation	2nd	6

IDENTIFYING DATA**Lecer e turismo deportivo**

Subject	Lecer e turismo deportivo			
Code	P02G050V01701			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Varela Lorenzo, Raúl Rial Fernández, Ramón Benigno Sánchez Lastra, Miguel Adriano			
Lecturers	Rial Fernández, Ramón Benigno Sánchez Lastra, Miguel Adriano Varela Lorenzo, Raúl			
E-mail	rrial@uvigo.es misanchez@uvigo.es raulvl@uvigo.es			
Web				
General description	España está entre os principais destinos turísticos mundiais. Ademais, o sector turístico é un dos recursos económicos mais importantes do país. Aspectos como o desenvolvemento económico e tecnolóxico dos últimos cincuenta anos, a mellora na calidade de vida e esperanza en países desenvolvidos ou o aumento do tempo libre, xerou unha cultura de lecer onde o turismo, xunto coa actividade física e o deporte, xogan un papel fundamental. Dentro do turismo, atopamos hoxe en día unha tendencia xeral á búsqueda de vacacións activas ou un entretemento programado para encher o tempo de lecer. Neste senso, o ámbito da actividade física e o deporte, convertéronse nun marco ideal para cubrir esta demanda. Con esta materia, se pretende dar a coñecer ó alumnado outra posible área profesional dando a coñecer as bases que definen a estrutura e funcionamento do turismo en xeral, e as aportacións que dende a actividade físico-deportiva podemos ofrecer ó mesmo en particular.			

Competencias

Code	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
B21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
B22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.
B23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C21	Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado
C22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	B4
Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	B6
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	B12
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	B13

Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	B20
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	B21
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.	B22
Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	B23
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	B24
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	B25
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	B26
Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado	C21
Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional	C22
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	B2

Contidos

Topic

TEMA 1: Fundamentos teóricos do lecer e o turismo deportivo	- Interrelación entre deporte y turismo - Aportacións do deporte ó turismo e viceversa - Creatividade na xestión turístico-deportiva - Deporte, turismo e medio ambiente
TEMA 2: Actividades de lecer e deporte no sector turístico	- Actividades físico-deportivas de baixo impacto económico: turismo rural, actividades en espacios naturais e turismo, actividades de aventura e turismo, actividades de neve e turismo (perfil do turista ou practicante, xestión e organización, impacto ambiental) - Actividades físico-deportivas de alto impacto económico: caza e turismo, golf e turismo, actividades náuticas e turismo, eventos deportivos e turismo (perfil do practicante, xestión e organización, impacto ambiental)
TEMA 3: A organización e dirección de actividades de lecer e deporte no sector turístico: turismo rural, turismo náutico, turismo deportivo, turismo de aventura e turismo en complexos hoteleiros	- Ordeación e regulamentación turística: .Decretos .Leis .Subvencións - Guía para o desenvolvemento dun proxecto de actividades de lecer e deporte no sector turístico: .Iniciación .Planificación .Execución .Seguemento e control .Peche - Xestión de instalacións deportivo-turísticas - Xestión de eventos deportivos - Creación de empresas de servicios deportivos - Creación de departamentos de turismo deportivo nas axencias de viaxe - Etc.
TEMA 4: Animación deportiva no sector turístico	- Funcións - Ferramentas - Condicións de traballo - Ocupacións de traballo - Etc.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	17	4	21
Resolución de problemas	6	23	29
Titoría en grupo	0	10	10
Traballo tutelado	2	24	26
Prácticas autónomas a través de TIC	18	34	52
Probas de resposta curta	1	1	2
Informe de prácticas	2	1	3
Traballo	7	0	7

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que vai a realizar o estudante.
Resolución de problemas	O alumnado, en base as premisas plantexadas previamente polo profesor, busca solucións, fai propostas ou resolve exercicios. Estas actividades se desenvolverán no seminario 3 de informática.
Tutoría en grupo	Consultas que o alumnado mantén co profesor para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	O alumno, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou investigacións, memorias, resúmenes de lecturas, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/dos estudantes que inclúe a búsqueda e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvólvense a través das TIC de xeito autónomo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	O alumno recibirá atención individualizada no horario de tutorías establecido a tal fin durante o curso académico. Para a consulta do seu horario de tutorías e lugar das mesmas deberáase consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.
Resolución de problemas	O alumno recibirá atención individualizada no horario de tutorías establecido a tal fin durante o curso académico. Para a consulta do seu horario de tutorías e lugar das mesmas deberáase consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.
Prácticas autónomas a través de TIC	O alumno recibirá atención individualizada no horario de tutorías establecido a tal fin durante o curso académico. Para a consulta do seu horario de tutorías e lugar das mesmas deberáase consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.
Traballo tutelado	O alumno recibirá atención individualizada no horario de tutorías establecido a tal fin durante o curso académico. Para a consulta do seu horario de tutorías e lugar das mesmas deberáase consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
Probas de resposta curta Realizarase un exame tipo test para valorar o coñecemento dos contidos teóricos da materia por parte do alumnado. Esta proba constará de 50 preguntas, onde por cada 3 respostas incorrectas descontarase unha que estea ben contestada. Haberá que chegar a unha puntuación mínima de 5 puntos sobre 10.	40	B2 B4 B6 B13 B20 B21 B22 B23 B24 C22
Informe de prácticas O estudante, de xeito individual, terá que elaborar unha serie de documentos sobre a temática da materia ou investigacións, memorias, resúmenes de lecturas, etc. a proposta do profesor. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/dos estudantes que inclúe a búsqueda e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... Deberán subir estes documentos a FAITIC	10	B2 B4 B6 B12 B20 B21 B22 B23 B26 C21
Traballo Actividade de aplicación dos coñecementos e situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvólvese a través das TIC de maneira autónoma tanto presencialmente como fora da aula. Os alumnos deberán aportar a documentación dos traballos realizados. Os alumnos, en grupos de 4, deberán presentar un traballo final. As pautas e directrices deste traballo serán facilitadas polos profesores da materia. Haberá que chegar a unha puntuación mínima de 5 puntos sobre 10.	50	B12 B13 B20 B21 B22 B23 B24 B25 B26 C21 C22

Other comments on the Evaluation

Será necesario asistir polo menos ó 80% das prácticas nas horas de aula (traballos tutelados e prácticas autónomas a través

das TIC) como requisito previo para poder superar a materia. Rexistraráse a participación activa nestas sesións prácticas mediante una planilla de control de asistencia.

A calificación final da materia resultará da ponderación dos 3 apartados da avaliación, e será requisito imprescindible para superar a materia ter aprobadas as tres partes (chegar a unha puntuación mínima de 5 puntos sobre un máximo de dez). O alumno que non supere algún dos apartados da avaliación obterá unha calificación final de suspenso; en todo caso a nota das partes que teña superadas se lle gardará na convocatoria seguinte de xullo.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Os alumnos que non cumpriran o requisito de asistir polo menos ó 80% de asistencia as prácticas de aula deberán presentar os traballos tutelados e o proxecto final da materia de xeito individual na convocatoria de xullo, así como facer o exame teórico tipo test

Recoméndase a asistencia as clases teóricas.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Jiménez Martín, Pedro J., **Deporte y turismo**, Síntesis, 2011

VV.AA., **50 años de turismo español**, Centro de estudios Ramón Areces, 1999

Complementary Bibliography

Rebollo, S. y Latiesa, M., **Salidas profesionales en el campo del turismo deportivo**, Instituto Andaluz del Deporte, 2002

Del Alcázar Martínez, B., **Los canales de distribución en el sector turístico**, Esic, 2002

Rebollo, S., **Curso sobre deporte, turismo y medio ambiente**, Instituto Andaluz del Deporte, 2002

Soria, M.A. Y cañellas, A., **La animación deportiva**, Inde, 1991

VV.AA., **Enciclopedia del turismo**, Síntesis, 2002

Puertas, X. y Font, S., **Juegos y actividades deportivas para la animación turística**, Síntesis, 2002

Reguero, M., **Ecoturismo**, Bosch, 1994

VV.AA., **Deporte y naturaleza**, Talasa, 2001

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702

Mercadotecnia e dirección de empresas deportivas/P02G050V01909

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Actividades físicas de lecer/P02G050V01905

Actividades físicas e de aventura no medio natural/P02G050V01801

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

Xogo motor/P02G050V01105

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G050V01303

Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G050V01403

Fundamentos dos deportes individuais/P02G050V01304

Actividade física e deporte adaptado/P02G050V01601

Actividade física e deporte recreativo/P02G050V01602

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

IDENTIFYING DATA				
Xestión e organización dos sistemas deportivos II				
Subject	Xestión e organización dos sistemas deportivos II			
Code	P02G050V01702			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Lago Filgueira, José Ángel			
Lecturers	Lago Filgueira, José Ángel			
E-mail	joseangel.lago@vigo.org			
Web				
General description				

Competencias	
Code	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
B22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados de aprendizaxe		
Expected results from this subject	Training and Learning Results	
1. Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	B2 B4 B12 B14 B21 B22 B24 B25	
2. Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	B14 B21 B22 B25	
3.- Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte	B12 B13 B14 B26	C26

Contidos	
Topic	
1. Planificación e organización no deporte	Políticas deportivas, financiamento, contratación, normativa, lexislación, planificación, xestión, programación, RR.HH, subvencións, convenios.

2. Planificación dos espazos deportivos	Contextualización, familiarización cos conceptos fundamentais e a súa planificación.
3. Os espazos e equipamentos deportivos	Concepto e tipos, normativa aplicable, censos, pavimentos, mantemento.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Traballos de aula	10	0	10
Resolución de problemas de forma autónoma	26	39	65
Exame de preguntas obxectivas	0.3	0	0.3
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	7.5	9
Informe de prácticas	9.5	0	9.5
*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.			

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante, as cales serán contrastadas na aula co conxunto dos alumnos ou soamente polo profesor.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Resolución de problemas de forma autónoma	Enténdese por atención personalizada o tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado. Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado.
Traballos de aula	Enténdese por atención personalizada o tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado. Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado.

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Traballos de aula	Probas de resolución que expón o profesor para a aprendizaxe de contidos.	10	B12	C26
			B13	
			B14	
			B21	
			B22	
			B24	
			B25	
			B26	
Resolución de problemas de forma autónoma	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	25	B2	
			B4	
			B12	
			B13	
			B14	
			B21	
			B22	
			B24	
			B25	
			B26	
Exame de preguntas obxectivas	Proba para avaliación das competencias adquiridas que constará preguntas pechadas na que os alumnos seleccionan unha única resposta verdadeira de entre varias opcións.	15	B12	
			B13	
			B14	
			B21	
			B22	
			B24	
			B25	
			B26	

Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	B12 B13 B14 B21 B22 B24 B25 B26	C26
Informe de prácticas	Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos. Deseño de construcións que elabora o alumno sobre cuestións expostas na aula.	10	B2 B4 B14 B21 B22 B24 B25 B26	C26

Other comments on the Evaluation

A cualificación final da materia resultará da ponderación do tres probas de avaliación, (test, Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma e probas de resposta longa, de desenvolvemento). Será requisito imprescindible para aprobar a materia ter superadas as tres partes. O alumno/a que non realice algunha das tres probas de avaliación obterá unha calificación final de SUSPENSO. En xullo e no resto das convocatorias extraordinarias avaliarase mediante un exame tipo test (60%) e probas de desenvolvemento e prácticas de contidos teóricos (60%), ou test sobre o (100%).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Mestre,J.; García,E., **La gestión del deporte municipal**, Primera edición, INDE, 1997

Mestre,J., **La planificación deportiva. Teoría y Práctica**, Segunda edición, INDE, 1997

Mestre,J.; Brotons,J., **La gestión deportiva: clubes y federaciones**, Primera edición, INDE, 2002

www.csd.mec.es, **Portal del Consejo Superior de Deportes (CSD)**,

Paris,F., **La planificación estratégica en las organizaciones deportivas**, Primera edición, Paidotribo, 1998

Paramio, J.L. y otros, **Manual de Equipamientos e instalaciones deportivas**, Primera edición, Síntesis, 2010

Complementary Bibliography

<http://www.rbi.es/info-profesional/publicaciones-construccion/instalaciones-deportivas-xxi/>, **Instalaciones Deportivas XXII**, Editor Iñaki Lasa,

www.femp.es, **Portal de la Federación Española de Municipios y Provincias**, Área Temática de Deporte y Ocio,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Mercadotecnia e dirección de empresas deportivas/P02G050V01909

Subjects that it is recommended to have taken before

Xestión e organización dos sistemas deportivos I/P02G050V01504

IDENTIFYING DATA**Physical activity and adventure in the natural environment**

Subject	Physical activity and adventure in the natural environment			
Code	P02G050V01801			
Study programme	(*)Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4th	2nd
Teaching language	Spanish Galician			
Department	Special Didactics			
Coordinator	Prieto Lage, Iván Alonso Fernández, Diego Zarzosa Alonso, Fernando			
Lecturers	Alonso Fernández, Diego Prieto Lage, Iván Zarzosa Alonso, Fernando			
E-mail	fzarzosa@uvigo.es diego_alonso@uvigo.es ivanprieto@uvigo.es			
Web	http://http://fcced.uvigo.es/gl/			
General description				

Competencies

Code	
B9	Knowledge and comprehension of the foundations of the physical exercise, motive game, dance, movement and activities in the nature.
B13	Habits of excellence and quality in the professional exercise.
B15	Aptitude to design, to develop and evaluate the processes of education - learning relative to the physical activity and of the sport, with attention to the individual and contextual characteristics of the persons.
B18	Aptitude to apply the physiological beginning, biomechanics, behavioral and social, to the different fields of the physical activity and the sport.
B24	Action inside the ethical beginning necessary for the correct professional exercise.
B25	Skill of leadership, capacity of interpersonal relation and teamwork.
B26	Adjustment to new situations, the resolution of problems and the autonomous learning.
C1	Aptitude to design, to develop and evaluate the processes of education - learning relative to the physical activity and the sport with attention to the individual and contextual characteristics of the persons.
C22	Aptitude to know and apply the juridical frame of the professional area
C25	Aptitude to plan, to develop and control the accomplishment of physical - sports recreative activities
C26	Aptitude to select the material and sports equipment adapted for every type of physical - sports recreative activity
C29	Aptitude to identify the risks that stem for the health, of the practice of physical inadequate activities in the medical instructors of physical - sports recreative activity

Learning outcomes

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
The students will be able to know and understand the factors fisiolóxicos and biomecánicos that condition the practice of the physical activity and the sport.	B18	
The students will be able to know and apply the juridical frame of the professional field of the activities in the half natural	B13	C22
The students will be able to identify and value the risks that can derive of the use of the equipments and sportive installations of the activities in the half natural		C25 C26
The students will be able to know and understand the fundamentos of the activities in the nature	B26	C1
The students will be able to identify the risks that derive stop the health of the practice of inappropriate physical activities in the natural surroundings		C26 C29
The students will be able to design, develop and evaluate the processes of ensino-aprendizaxe relative to the physical activity and when deposing you, with attention to the individual characteristics and contextuales of the people	B15	C25

The students will be able to select and know use the material and appropriate sportive equipment	B9	C26
stop each type of activity in the half natural		C29
New	B24	
The students will be able to show skill of leadership, capacity of relation interpersonal and work in team	B25	
The students will be able to adapt the new situations, the resolution of problems and the autonomous learning	B26	

Contents

Topic	
(*)1. Fundamentos teóricos das actividades físicas no medio natural: orientación e bases cartográficas, planificación de itinerarios, seguridade, e outros fundamentos teóricos relacionados.	(*)1.1. Fundamentos teóricos 1.1.1. Concepto de Actividades Físicas no medio Natural 1.1.2. Xeneralidades 1.1.2.1. Que son as AFMN 1.1.2.2. Organización e regulación das AFMN

(*)2. Actividades físico deportivas no medio natural: actividades de permanencia, sendeirismo, deporte de orientación, escalada e outros deportes de aventura.

- (*)2.1. Sendeirismo e montañismo
  - 2.1.1. Montañismo e trekking: concepto e lugar na evolución dos deportes de montaña
  - 2.1.2. Medio ambiente de montaña
  - 2.1.3. Metereoloxía
  - 2.1.4. Formación técnica
  - 2.1.5. Preparación e desenvolvemento dunha actividade
  - 2.1.6. Orientación e cartografía
  - 2.1.7. Técnicas de acampada e vivac
  - 2.1.8. Seguridade
  - 2.1.9. Desenvolvemento profesional
- 2.2. Orientación
  - 2.2.1. Introducción á orientación: xeneralidades
  - 2.2.2. Representación gráfica e interpretación de debuxos ou esquemas
  - 2.2.3. Cartografía. Introducción á interpretación de mapas elaborados (topográficos e/ou de orientación).
  - 2.2.4. Utilización do compás
  - 2.2.5. Orientación.
  - 2.2.6. Aplicación no ámbito educativo
  - 2.2.7. Organización de actividades de orientación e seguridade.
- 2.3. Técnicas de aire libre
  - 2.3.1. Actividades Físicas no Medio Natural. Xeneralidades
  - 2.3.2. Ámbitos de aplicación das Actividades ao aire libre
  - 2.3.3. Aplicación ao ámbito escolar
  - 2.3.4. AFMN. Contorna profesional
  - 2.3.5. Organización de actividades e seguridade
- 2.4. Escalada e técnicas con cordas
  - 2.4.1. Introducción á escalada: xeneralidades (tipos)
  - 2.4.2. Aspectos técnicos da escalada
  - 2.4.3. Cabuxería.
  - 2.4.4. Seguridade: normas básicas
  - 2.4.5. Aplicación no ámbito escolar
- 2.5. Organización de actividades
  - 2.5.1. Organización dun proxecto de actividades no medio natural
  - 2.5.2. Organización dunha ruta de sendeirismo. Seguridade
  - 2.5.3. Organización de AFAMN na educación non formal
  - 2.5.4. Organización de AFAMN na educación formal
- 2.6. Bicicleta de montaña
  - 2.6.1. A bicicleta e o ciclismo
  - 2.6.2. Conducir e circular en bicicleta. Normas de seguridade
  - 2.6.3. Axuste e mantemento da bicicleta
  - 2.6.4. Mecánica da bicicleta
  - 2.6.5. Rutas en bicicleta de montaña. Seguridade
  - 2.6.6. Actividades recreativas en bicicleta de montaña. Organización e seguridade
- 2.7. Outras actividades de aventura no medio natural
  - 2.7.1. Introducción ao tiro con arco
  - 2.7.2. Introducción ao surf
  - 2.7.3. Seguridade: normas básicas

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Laboratory practices	25	50	75
Autonomous problem solving	8	4	12
Field practice	4	4	8
Computer practices	1	2	3
Case studies	4	4	8
Lecturing	10	10	20
Objective questions exam	1	10	11
Essay	1	12	13

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
	Description
Laboratory practices	The character of the subject does necessary that the student/assist it, at least, to 80% of the practices of laboratory for power mark the same.
Autonomous problem solving	(*)Resolución de ejercicios na aula/laboratorio baixo a dirección do profesor
Field practice	(*)O carácter da materia fai necesario que se fagan prácticas fóra das instalacións do centro.
Computer practices	(*)Para o correcto desenvolvemento do traballo da materia é necesario prácticas na aula de informática.
Case studies	(*)Resolución de estudos de caso na aula/laboratorio baixo a dirección do profesor
Lecturing	The character of the subject does necessary to combine several types of methodologies, depending of the nature of the objective to reach and the contents to treat. *Avogarase By an active methodology, alternating exhibitions *maxistrais and work in small group in the theoretical sessions and *vivencia of the different proposals of tasks (of the professor and of the @propio students) in the sessions practise. Besides, the student will have of one bear virtual of support to the *docencia, through the platform SUBJECT (# http://www.uvigo.es/*faitic), with the that will be able to realize a tracking partially *on-*line of the subject. - Organisation of the *docencia: The sessions of theoretical and practical character will develop in schedule and location fixed pole centre.

Personalized attention

Methodologies	Description
Lecturing	
Laboratory practices	
Autonomous problem solving	
Field practice	
Computer practices	
Case studies	
Tests	Description
Essay	

Assessment				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Laboratory practices	(*)É necesario asistir, polo menos, ao 80% das prácticas para poder puntuar esta parte da avaliación. Como son 12 prácticas haberá que asistir a un mínimo de 10.	15	B9 B13 B15 B24 B25 B26	C1 C22 C25 C26 C29
Objective questions exam	It is necessary to approve the examen theoretical for power do average.	50	B9 B13 B15 B24 B25 B26	C1 C22 C25 C26 C29
Essay	(*)O alumnado organizárase en pequenos grupos para realizar un traballo vinculado á materia aplicable a un contexto real. Este traballo deberá superarse cunha nota mínima de 5 para aprobar a materia.	35	B9 B13 B15 B24 B25 B26	C1 C22 C25 C26 C29

Other comments on the Evaluation

The assistance to the practices of laboratory has to be of a 80% to be marked.

The assistance and participation of the students will value with a 15% of the final note.

It is necessary to approve the examen theoretical for power do average.

In the extraordinary announcement of the even academic course will keep the qualifications of the first announcement.

Anyway they will keep the criteria of evaluation.

Sources of information

Basic Bibliography

BERNAL RUIZ, J., **Organización de campamentos en la escuela**, Wanceulen, 2002

COLORADO, J., **Montañismo y Trekking. Manual completo**, Manuales Desnivel, 2010

EEAM, **Escuela Española de alta montaña. Certificado de iniciación al montañismo**, Barrabés editorial, 2001

Granero Gallegos, A., Baena Extremera, A., **Actividades físicas en el medio natural: Teoría y práctica para la Educación Física**, Wanceulen, 2010

MILSON, F., **El libro de la bicicleta de montaña: mantenimiento y reparación**, OMEGA, 2009

MURCIA, M., **Prevención, seguridad y autorescate**, Desnivel editorial, 2001

SANTOS PASTOR, M. L., **Las actividades en el medio natural en la educación física escolar**, Wanceulen, 2002

VARIOS, **Señalización de Senderos**, FEDME, 2009

VIGO, M., **Manual para dirigentes de campamentos organizados**, Stadium, 2005

Complementary Bibliography

Rojas Pedregosa, P., **La bicicleta y su desarrollo práctico en Educación Secundaria**, Wanceulen, 2016

Recommendations

IDENTIFYING DATA				
Actividades físicas de lecer				
Subject	Actividades físicas de lecer			
Code	P02G050V01905			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Lecturers	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
E-mail	ivanmartinez@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias	
Code	
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C24	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade físico-deportiva recreativa, con atención ás características individuais e contextuais das persoas
C25	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físico-deportivas recreativas
C26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa
C27	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica das actividades físico-deportivas recreativas para toda a poboación
C28	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, nas actividades físico-deportivas recreativas
C29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados de aprendizaxe	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Coñecemento e comprensión dos factores *comportamentais e sociais que condicionan a práctica das actividades físicas de lecer.	B4
Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica das actividades físicas de lecer sobre os aspectos *psicológicos e sociais do ser humano	B6
Coñecemento e comprensión dos fundamentos das actividades físicas de lecer.	B4
*Aplicación das *tecnologías da *información e comunicación (TIC) ao *ámbito das actividades físicas de lecer.	B12
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	B24 B25
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	B26
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional	B13
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	B24
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos ás actividades físicas de lecer, con atención ás características individuais e *contextuais das persoas	C24

Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físico-deportivas de lecer.		C25
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos *perdurables e autónomos de práctica de actividades físico-deportivas de lecer.		C27
Capacidade para aplicar os principios *fisiolóxicos, *biomecánicos, *comportamentais e sociais, nas actividades físicas de lecer.		C28
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas de lecer inadecuadas.	B9 B24	C29
Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividades físico-deportivas de lecer.		C26

Contidos

Topic	
1. Fundamentos das actividades de raqueta e pala	Material e Equipamento O Padel como AF de Lecer O Tenis de Mesa como AF de Lecer O Tenis Praia como AF de Lecer Boas prácticas
2. Bailes e danzas colectivas para a recreación	Material e Equipamento Bailes de salón para a recreación Danzas colectivas para a recreación Boas prácticas
3. Xogos tradicionais con material complexo	Material e Equipamento AF de Lecer con Bastóns AF de Lecer con Patíns AF de Lecer con Cometas AF de Lecer con Bicicleta AF de Lecer con Stand Up Paddle (SUP) Boas prácticas

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Resolución de problemas	15	22.5	37.5
Prácticas de laboratorio	12	19.2	31.2
Cartafol/dossier	3	22.5	25.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Sesión maxistral
Resolución de problemas	Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma por parte do alumno relacionados coa materia.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais, relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Cartafol/dossier	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, merar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos,etc

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Mediante as *tutorías individuais ou *grupales nos horarios de atención ao alumno
Resolución de problemas	Mediante as *tutorías individuais ou *grupales nos horarios de atención ao alumno
Cartafol/dossier	Mediante as *tutorías individuais ou *grupales nos horarios de atención ao alumno

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results	
Resolución de problemasEntrega dos comentarios a lecturas e vídeos no prazo acordado a través da plataforma *FAITIC.	25	B4 B24	C25 C26

Prácticas de laboratorio	Diseño, planificación y ejecución de una práctica de AF de Ocio para el grupo de la asignatura.	50	B4 B13 B24 B25 B26	C24
Cartafol/dossier	Entrega do dossier comercial individual no prazo acordado a través da plataforma *FAITIC.	25	B6 B12 B13	C24

Other comments on the Evaluation

A cualificación final da materia resultará da *ponderación das probas de avaliación (resolución de problemas, cartafol/dossier e prácticas de laboratorio).

Será requisito imprescindible para aprobar a materia:

a) Presentar dentro do prazo estipulado todas as tarefas a través da plataforma FAITIC

b) Completar polo menos o 85% de asistencia ós grupos B

c) superar satisfactoriamente a práctica de laboratorio (diseñar, planificar e executar una práctica de AF de Ocio).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Rifkin, J., **La sociedad del coste marginal cero**, Paidós, 2014

De la Plata, N. (coord), **El Entorno jurídico de las nuevas tendencias deportivas : deporte de aventura, animación deportiva y ocio activo**, Dykinson, 2006

San Salvador, R., **Políticas de ocio : cultura, turismo, deporte y recreación**, Deusto, 2000

Svensson,M., **Nordic Walking**, Human Kinetics, 2009

Wilhelm,S., **Manual práctico de Nordic Walking: introducción sencilla en 7 pasos con la técnica**, Tutor, 2009

Bicicleta Club de Cataluña, **Estudio sobre el uso y la promoción de la bicicleta en las universidades españolas**, Bicicleta Club de Cataluña, 2012

Carmichael,Chris, **Bicicleta : salud y ejercicio**, Paidotribo, 1997

Complementary Bibliography

<https://www.decathlon.es>, **Portal de Decathlon-España**,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Actividade física e deporte recreativo/P02G050V01602

IDENTIFYING DATA				
Especialización en deportes colectivos				
Subject	Especialización en deportes colectivos			
Code	P02G050V01906			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Lago Peñas, Carlos			
Lecturers	Iglesias Caamaño, Mario Lago Peñas, Carlos			
E-mail	clagop@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias	
Code	
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C5	Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar
C8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
C9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
C11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
- Ser capaz de controlar o rendemento e estado de forma nestas especialidades.	A3 A4	B1 B1 B2 B3 B4 B25 B26	C1 C5 C8 C9 C11	D1 D3 D4 D5 D9
- Ser capaz de deseñar ferramentas para a detección, e o desenvolvemento de talentos (plans de formación a medio e longo prazo)	A4 A5	B6 B17	C5 C9 C11	
- Adquirir habilidades de dirección de persoas	A1 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B25	C4 C5 C9 C11	D1 D3 D4 D5 D8

Contidos
Topic

TEMA 1: OPTIMIZACIÓN E CONTROL DO RENDEMENTO TÉCNICO, TÁCTICO E ESTRATÉGICO	1.1. O adestramento deportivo nos deportes colectivos.
TEMA 2: OPTIMIZACIÓN E CONTROL DA CONDICIÓN FÍSICA	1.2. Estrutura dos deportes colectivos e Factores de rendemento diferenciais
TEMA 3: XESTIÓN DO ESTADO DE FORMA EN DEPORTES COLECTIVOS.	1.3. O calendario de preparación e as fases da forma como condicionantes o proceso de adestramento-competición. Densidade competitiva en longos períodos
TEMA 4: DETECCIÓN E SELECCIÓN DE TALENTOS EN DEPORTES COLECTIVOS	1.4. O adestramento-competición como realidade sistémica. O adestramento integrado
TEMA 5: DIRECCIÓN DE EQUIPOS	2.1. Optimización e control das capacidades Técnico-coordinativas nos deportes colectivos
	2.2. A técnica deportiva nos deportes colectivos: variabilidade e adaptabilidade
	2.3. Desenvolvemento do mapa técnico-coordinativo dos deportes colectivos
	2.4. Adestramento e control dos contidos técnicos nos deportes colectivos
	2.5. Optimización e control das capacidades Táctico-decisionais nos deportes colectivos
	2.6. A estratexia e táctica deportiva nos contextos de colaboración-oposición
	2.7. Desenvolvo do mapa táctico-decisional nos deportes colectivos
	2.8. Adestramento e control dos contidos tácticos nos deportes colectivos
	2.9. Optimización e control das capacidades Físico-condicionais nos deportes colectivos
	2.10. Análises da carga externa e interna
	2.11. Desenvolvemento do mapa condicional nos deportes colectivos
	2.12. Adestramento e control dos contidos físicos nos deportes colectivos: forza, velocidade, resistencia e flexibilidade.
	3.1. Deseño da carga de adestramento: Modelos de planificación nos deportes colectivos.
	3.2. Planificación contemporánea. Deseños con cargas concentradas. Microestructuración. Periodización táctica
	3.3. O deseño do plan de adestramento-competición en deportes de longo período competitivo
	4.1. Detección e selección de talentos nos deportes colectivos
	4.2. O proceso de identificación de talentos
	Construción do perfil de referencia para o alto rendemento no os deportes colectivo
	4.3. Probas e medidas para a selección de talentos nos deportes colectivos
	4.4. Desenvolvemento do talento: As etapas de formación nos deportes colectivos
	4.5. Planificación a longo prazo nos deportes colectivos. As diferentes etapas de formación e especialización
	4.6. Establecemento do curriculum na área física ou condicional, área técnica ou coordinativa, área táctica ou decisional
	5.1. observación e análise da competición como medio para a dirección de equipos
	Valoración do rendemento nos deportes colectivos: análise da competición
	5.2. O proceso de recollida de datos: a observación. Os instrumentos de recollida e análises informatizadas. Os labores de scouting
	A modelización do proceso de adestramento: a acción
	5.3. A dirección de equipos deportivos por parte do adestrador
	- Concepto de dirección de equipos: Determinantes que configuran a dirección.
	Modelos ou estilos de dirección
	- A dirección durante o adestramento. A dirección antes do partido. A dirección durante o partido. A atención á prensa
	5.4. O adestrador como xestor de recursos humanos nos grupos deportivos.
	- O adestrador como xestor de recursos humanos: a dirección de profesionais.
	Modelos de liderado por parte do adestrador
	- A cohesión grupal do equipo e a dinámica de grupo
	- O equipo multidisciplinar de traballo: o staff deportivo
	PRÁCTICA 1: adestramento integrado como recurso metodolóxico nos deportes colectivos
	PRÁCTICA 2: adestramento técnico nos deportes colectivos: variabilidade e adaptabilidade: metodoloxía analítica vs global
	PRÁCTICA 3: adestramento táctico nos deportes colectivos: construción do modelo de xogo I
	PRÁCTICA 4: adestramento táctico nos deportes colectivos: construción do modelo de xogo II
	PRÁCTICA 5: adestramento das capacidades físicas: resistencia
	PRÁCTICA 6: adestramento das capacidades físicas: forza
	PRÁCTICA 7: deseños de sesións de adestramento: contidos simuladores e rexenerativos
	PRÁCTICA 8: observación e análise do rendemento nos deportes colectivos
	PRÁCTICA 9: probas e tests para a detección de talentos nos deportes colectivos
	PRÁCTICA 10: etapas de formación: exemplo de secuenciación de medios técnico-tácticos
	PRÁCTICA 11: etapas de formación: exemplo de secuenciación de medios físicos
	PRÁCTICA 12: dirección de equipos: role playing
	PRÁCTICA 13: xestión de recursos humanos: caso NASA

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	10	10	20
Estudo de casos	10	20	30
Prácticas de laboratorio	30	17	47
Traballo tutelado	0	8	8
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas de resposta curta	2	0	2
Traballo	0	41	41

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Clases teóricas impartidas polo docente
Estudo de casos	Nas clases se resolverán clases prácticos reais
Prácticas de laboratorio	Clases prácticas impartidas polo docente
Traballo tutelado	Os estudantes deberán facer traballos tutelados

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Estudo de casos	O docente atenderá aos estudantes que o requiran
Traballo tutelado	O docente atenderá aos estudantes que o requiran

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Prácticas de laboratorio	Valorarase a participación activa nas prácticas.	15	B17 B25 B26	C5 C8 C9 C11
Probas de resposta curta	O exame constará de preguntas curtas e de aplicación	50	B3 B4 B6 B17	C9 C11
Probas de resposta curta	O exame constará de preguntas curtas e de aplicación	50	B3 B4 B6 B17	C9 C11
Traballo	O traballo de aplicación versará sobre a Planificación do proceso de adestramento-competición nun deporte colectivo. Poderá ser realizado por parellas, e poderá seleccionarse de entre dúas temáticas: - Proposta de deseño de planificación dunha tempada nun deporte colectivo - Proposta de secuenciación de contidos en planificación a longo prazo nas etapas de formación nun deporte colectivo Data de entrega: día do exame. A súa extensión non poderá superar as 100 páxinas	35	B1 B3 B4 B6	C5 C9 C11

Other comments on the Evaluation

Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo establece a guía docente).

a) Na convocatoria do primeiro cuadrimestre (xaneiro-febreiro) o exame terá unha valoración do 50%, o traballo-proxecto un 35% e a participación activa nas sesións prácticas un 15% (deberán asistir como mínimo ao 80% das sesións prácticas). Os alumnos que non cumpran o 80% de asistencia práctica, deberán realizar un exame práctico e/ou se incluírá unha pregunta/s extras de desenvolvemento no exame de preguntas cortas e aplicación. É indispensable superar o exame teórico cunha cualificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia.

b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo. Nesta convocatoria (xuño-xullo) e na de fin de carreira (setembro) o exame terá unha valoración do 65% e o proxecto-traballo un 35%. Gardaranse as notas do exame e traballo da convocatoria do primeiro cuadrimestre se fose o caso.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Bompa, T., **Entrenamiento de equipos deportivos.**, Paidotribo, 2009

Carling, C., **Performance assessment for field sports: physiological, and match notational assessment in practice**, Routledge, 2009

Lago, C., **La preparación física en el fútbol**, Biblioteca Nueva, 2002

Martin, R. y Lago, C., **Deportes de equipo. Comprender la complejidad para elevar el rendimiento.**, INDE, 2005

Complementary Bibliography

Bompa, T. O., **Periodización del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2000

Campos, J., Cervera, V.R., **Teoría y planificación del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001

García, J. M., **Alto rendimiento: La adaptación y la excelencia deportiva**, Gymnos, 1999

Hughes, M y. Franks, I.A., **Notational analysis of sport: systems for better coaching and performance in sport**, Routledge, 2004

Manno, R., **Fundamentos del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2005

Martin, D.; Carl, K.; Lehnertz, K., **Manual de Metodología del Entrenamiento Deportivo**, Paidotribo, 2001

Matveiev, L., **Teoría general del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001

Platonov, V. N., **Teoría general del entrenamiento deportivo olímpico**, Paidotribo, 2001

Riera, J., **Fundamentos del aprendizaje de la técnica y la táctica deportivas**, INDE, 1989

Riera, J., **Habilidades en el deporte**, INDE, 2005

Thiess, G., Tschiene, P. y Nickel, H., **Teoría y metodología de la competición deportiva**, Paidotribo, 2004

Vasconcelos, A., **Planificación y organización del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2000

Verkhoshansky, Y., **Teoría y metodología del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2002

Viru, A. y Viru, M., **Análisis y control del rendimiento deportivo**, Paidotribo, 2003

Zhelyazkoz, T., **Bases del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G050V01303

Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G050V01403

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

IDENTIFYING DATA				
Especialización en deportes individuais				
Subject	Especialización en deportes individuais			
Code	P02G050V01907			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Martínez Patiño, María José Zarzosa Alonso, Fernando			
Lecturers	Martínez Patiño, María José Zarzosa Alonso, Fernando			
E-mail	fzarzosa@uvigo.es mjpatino@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias

Code	
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C7	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis
C8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
C9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
C11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Demostrar coñecemento e comprensión da especialización en deportes individuais.	B3	C7
Coñecer e comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	B4	C8
Hábitos de calidade e excelencia no exercicio profesional.	B5	C9
	B6	C11
	B24	
	B25	
	B26	

Contidos

Topic

1. Optimización e control do rendemento técnico, táctico e estratéxico	1.1 Fases da formación do deportista.
2. Optimización e control da condición física	1.2. A iniciación deportiva.
3. Xestión do estado de forma en deportes individuais	1.3. Adestramento en etapas inferiores
4. Detección, selección e xestión de talentos en deportes individuais	2.1. Fases do ciclo vital do deportista
5. Dirección deportiva nos deportes individuais	2.2. Desenvolvemento da elite no deporte individual
	3.1. Desenvolvemento do liderado do adestrador
	3.2. O adestrador no deporte individual
	4.1. Desenvolvemento e adestramento da carreira lisa
	4.2. Desenvolvemento e adestramento da velocidade.
	4.3. Desenvolvemento e adestramento da carreira de valos.
	4.4. Desenvolvemento e adestramento da resistencia
	5.1. Desenvolvemento e adestramento dos saltos verticais
	5.2. Desenvolvemento e adestramento dos saltos horizontais
	6.1. Adestramento e desenvolvemento dos lanzamentos
	6.2. Desenvolvemento e adestramento da forza.
	6.3. O adestramento da forza no deporte individual. Adestramento de forza para prevención de lesións.
	7. A flexibilidade como medio de prevención de lesións. *Profilaxis no deporte individual: O quecemento
	8. Planificar no deporte individual en función do nivel deportivo e do nivel competitivo

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticas de laboratorio	29	90	119
Lección maxistral	11	20	31

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Prácticas de laboratorio	Traballo práctico a desenvolver pista de atletismo (módulo cuberto) ximnasio e bosque.
Lección maxistral	Realización na aula ou nas diferentes instalacións con clases maxistrais, intervencións dos grupos e debates sobre as diferentes temáticas a desenvolver en clase ou temas de actualidade vinculados á materia. As clases teóricas terán un compoñente participativo moi importante con análise de vídeos, documentación e exposicións individuais ou en grupo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticas de laboratorio	Valoraranse todas as competencias especificadas na avaliación docente

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Prácticas de laboratorio	A asistencia ás prácticas que se realizarán en clase será o 40% da nota final da materia. Nesta valoración terase en conta a participación do alumno e as preparacións e intervencións do alumno nos contidos expostos na materia. O alumno-a debe asistir a clase práctica coa roupa e calzado adecuados. Permítese a utilización de zapatillas de cravos nalgunha práctica da materia.	40	B5 C9 B6 C11
Lección maxistral	En relación coa docencia impartida nas clases teóricas está previsto que se realice un control para valorar as aprendizaxes da materia. O valor desta proba representa o 60% da nota final da materia. Tamén se terá en conta para a avaliación final a participación do alumno nos debates previstos, a asistencia á análise dos vídeos así como a valoración e achega do alumno sobre os documentos en relación coa materia. amén forma parte deste apartado de avaliación as exposicións individuais ou en grupo.	60	B3 C7 B4 C8 B24 B25 B26

Other comments on the Evaluation

Para aprobar a materia nas seguintes convocatorias, mantéñense os mesmos criterios que na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

American College of Sports Medicine, **Manual ACSM para la valoración y prescripción del ejercicio**, Paidotribo, 2005

Arufe, V.; Martínez-Patiño, M.J. (eds), **Tratado de Atletismo en el Siglo XXI**, ACUGA, 2005

Badillo, J.; Serna, J.R., **Bases de la programación del entrenamiento de fuerza**, Inde, 2002

Bravo Ducal, J., **Atletismo III**, RFEA, 2000

Bravo Ducal, J.; López, **Atletismo II**, RFEA, 1992

Bompa, T., Buzzichelli, C.A., **Periodización del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2016

Fleck, S.J., Kraemer W.J., **Designing Resistance Training Programs**, Human Kinetics, 2004

Gil, F.; Marin J., **Atletismo I**, RFEA, 1998

González JJ, Villegas J.A., **Valoración del deportista. Aspectos biomédicos y funcionales**, FEMEDE, 1999

Issurin, V., **Entrenamiento Deportivo: periodización en bloques**, Paidotribo, 2012

McDougall JD, Wenger HA, Green AJ., **Evaluación fisiológica del deportista**, Paidotribo, 2000

Platonov, V.N., **Teoría general del entrenamiento deportivo olímpico**, Paidotribo, 2001

Tous J., **Nuevas tendencias en fuerza y musculación**, Ergo, 1999

Weineck, J., **Entrenamiento total**, Paidotribo, 2005

Complementary Bibliography

Delavier, F., **Guía de los movimientos de Musculación. Descripción anatómica**, Paidotribo, 2001

Haff, G.G., Triplett, N.T., **Essentials of strength training and conditioning**, Human Kinetics, 2016

Fleck, S.J., Kraemer W.J., **Designing Resistance Training Programs**, Human Kinetics, 2004

García-Manso, J.M., Navarro, M., Ruiz, J.A., **Bases teóricas del entrenamiento deportivo. Principios y aplicaciones**, Gymnos, 1996

García-Manso, J.M., Navarro, M., Ruiz, J.A., **Planificación del entrenamiento deportivo**, Gymnos, 1996

González-Badillo, J.J., Gorostiaga, E., **Fundamentos del entrenamiento de la fuerza. Aplicación al alto rendimiento deportivo**, Inde, 2002

Matveev, L.P., **Teoría general del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001

Naclerio, F., **Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones en diferentes deportes**, Panamericana, 2011

Navarro, F., **La velocidad**, Gymnos, 1998

Navarro, F., **La resistencia**, Gymnos, 1998

Wasserman K, Hansen JE, Sue DY, Casaburi R, Whipp BJ., **Principles of exercise testing and interpretation**, Lippincott Williams & Wilkins, 1999

Recomendaciones

IDENTIFYING DATA				
Ejercicio físico para personas mayores				
Subject	Ejercicio físico para personas mayores			
Code	P02G050V01908			
Study programme	Grado en Ciencias de la Actividad Física y del Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castellano			
Department	Didácticas especiales			
Coordinator	Cancela Carral, José María Varela Martínez, Silvia			
Lecturers	Cancela Carral, José María Varela Martínez, Silvia			
E-mail	chemacc@uvigo.es silviavm@uvigo.es			
Web	http://www.healthfit.es			
General description	Evaluación y prescripción de ejercicio físico en el colectivo de personas mayores			

Competencias

Code	
B2	Conocimiento y comprensión de la literatura científica del ámbito de la actividad física y el deporte.
B5	Conocimiento y comprensión de los efectos de la práctica del ejercicio físico sobre la estructura y función del cuerpo humano
B6	Conocimiento y comprensión de los efectos de la práctica del ejercicio físico sobre los aspectos psicológicos y sociales del ser humano.
B11	Conocimiento y comprensión de los principios éticos necesarios para el correcto ejercicio profesional.
B12	Aplicación de las tecnologías de la información y comunicación (TIC) al ámbito de las Ciencias de la Actividad Física y del Deporte.
B13	Hábitos de excelencia y calidad en el ejercicio profesional.
B16	Capacidad para promover y evaluar la formación de hábitos perdurables y autónomos de práctica de la actividad física y del deporte.
B19	Capacidad para evaluar la condición física y prescribir ejercicio físico orientado hacia la salud.
B20	Capacidad para identificar los riesgos que se derivan para la salud de la práctica de actividades físicas inadecuadas.
B21	Capacidad para planificar, desarrollar y controlar la realización de programas de actividades físicodeportivas.
B23	Capacidad para seleccionar y saber utilizar el material y equipamiento deportivo adecuado para cada tipo de actividad.
B25	Habilidad de liderazgo, capacidad de relación interpersonal y trabajo en equipo.
B26	Adaptación a nuevas situaciones, la resolución de problemas y el aprendizaje autónomo.

Resultados de aprendizaje

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Ser capaz de identificar los efectos que la práctica del ejercicio físico provoca en los aspectos psicológicos y sociales en las personas mayores.	B6
Ser capaz de identificar los efectos que la práctica del ejercicio físico provoca sobre la estructura y función del cuerpo humano de las personas mayores.	B5
Conocer y ser capaz de interpretar los principios éticos necesarios para el correcto ejercicio profesional en el campo de las personas mayores.	B11
Ser capaz de aplicar las tecnologías de la información y comunicación (TIC) al ámbito de las Ciencias de la Actividad Física y del Deporte de las personas mayores.	B12
Ser capaz de identificar y desarrollar hábitos de excelencia y calidad en el ejercicio profesional.	B13
Ser capaz de promover y evaluar la formación de hábitos *perdurables y autónomos de práctica de la actividad física y del deporte entre la población de mayores.	B16
Ser capaz de identificar y desarrollar habilidades de liderazgo, capacidad de relación interpersonal y trabajo en equipo en el campo de las personas mayores.	B13 B25
Ser capaz de identificar y adaptar la nuevas situaciones, la resolución de problemas y el aprendizaje autónomo.	B26
Ser capaz de evaluar la condición física y prescribir ejercicio físico para las personas mayores orientado hacia la salud.	B2 B19

Ser capaz de identificar los riesgos que se derivan para la salud de las personas mayores del desarrollo de las actividades físicas inadecuadas entre la población que realiza práctica física orientada a la salud.	B20
Ser capaz de planificar, desarrollar y controlar la realización de programas de actividades físico-deportivas orientada a la salud para personas mayores.	B5 B21
Ser capaz de seleccionar y saber utilizar el material y equipación deportiva adecuada, para cada tipo de actividad que practique la población de personas mayores.	B5 B23

Contenidos

Topic	
Tema I. Valoración de la condición física y salud en las personas mayores.	1. Introducción a la valoración. 2. Las Baterías de test. 3. Los Cuestionarios. 4. Otras herramientas de valoración.
Tema II. Los efectos del ejercicio físico en las personas mayores.	1. Introducción a los beneficios/perjuicios del ejercicio físico en personas mayores. 2. Efectos Físicos. 3. Efectos Psíquicos. 4. Efectos Sociales.
Tema III. Prescripción del ejercicio físico y patologías en las personas mayores.	1. Introducción a las patologías más comunes en personas mayores. 2. Prescripción de ejercicio físico en patologías degenerativas, cardiovasculares y cerebrales. 3. Prescripción de ejercicio físico en patologías osteomusculares.
Tema IV. Programas específicos de ejercicio físico para personas mayores: Pautas de Intervención.	1. Introducción al diseño de programas de ejercicio físico para personas mayores. 2. Modelos de programas: 2.1. Programas de ejercicio físico en el agua. 2.2. Programas de ejercicio físico en seco.
Tema V. El deporte de competición en las personas mayores.	1. Introducción a la competición en personas mayores. 2. Adaptaciones reglamentarias 3. Atletas "Master" vs Atletas "Mayores" 4. Los deportes individuales de competición en personas mayores. 5. Los deportes colectivos de competición en personas mayores.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección magistral	22.5	45	67.5
Trabajo tutelado	0	12	12
Prácticas de laboratorio	27	27	54
Tutoría en grupo	0	2	2
Salidas de estudio	3	4.5	7.5
Examen de preguntas objetivas	1.5	0	1.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodologías

	Description
Lección magistral	Exposición oral con apoyo audiovisual de los contenidos de la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices del trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el/la estudiante.
Trabajo tutelado	Desarrollo de un trabajo grupal en base a las directrices y tutorización de los profesores.
Prácticas de laboratorio	Ejecución y análisis de diferentes manifestaciones de actividades físicas vinculadas al temario de la materia en la instalación deportiva reservada para la misma.
Tutoría en grupo	Resolución de dudas, consultas sobre la materia y seguimiento de trabajos.
Salidas de estudio	Se prevee la visita a diferentes centros en los cuales se observará y analizará un programa de ejercicio físico para personas mayores.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Trabajo tutelado	Desarrollo de un trabajo grupal en base a las directrices y tutorización de los profesores.

Evaluación

Description	Qualification	Training and Learning Results

Trabajo tutelado	Se desarrollará en grupos trabajos tutelados en base a las directrices del profesor/es. Dichos trabajos serán defendidos en clase.	60	B2 B5 B6 B11 B12 B16 B19 B20 B21 B23 B25 B26
Examen de preguntas objetivas	Se desarrollará un examen: tipo Test o/y de preguntas cortas en base a los contenidos desarrollados en clase.	40	B5 B6 B13 B19 B20 B21

Other comments on the Evaluation

Para superar la asignatura será necesario alcanzar un mínimo de 5 puntos en cada una de las dos pruebas de evaluación.

El alumnado que no supere el 80% de asistencia a las clases prácticas, deberá realizar una serie de ejercicios teórico-prácticos (a coordinar con el profesorado) vinculados a la temática de dichas clases.

En caso de no tener superada la materia en la primera convocatoria, las competencias no adquiridas serán evaluadas en la convocatoria de julio.

Sólo se guardará la nota de la parte aprobada para la segunda convocatoria del mismo curso académico.

Las fechas oficiales de los exámenes se pueden consultar en la web de la facultad en el enlace:

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Fuentes de información

Basic Bibliography

ACSM, **Exercise and Physical Activity for Older Adults**, 2009

ACSM, **Position stand: the recommended quantity and quality of exercise for developing and maintaining cardiorespiratory and muscular fitness, and flexibility in healthy adults**, 1998

Bouchard C, Shephard RJ, Stephens T, Sutton JR, y Mcpherson BD, **Exercise, fitness & health: A consensus of current knowledge**, Human Kinetics, 1990

Meléndez, A, **Actividades físicas para mayores. Las razones para hacer ejercicio.**, Gymnos, 2000

Spirduso, WW, **Physical Dimensions of Aging**, Human Kinetics, 1995

Complementary Bibliography

Elsawy B, Higgins KE, **Physical activity guidelines for older adults**, 2010

Rodríguez FA, Gusi N, Valenzuela A, Nacher S, Nogués J, y Marina M, **Valoración de la condición física saludable en adultos (I): Antecedentes y protocolos de la batería Afisal-Inefc**, 1998

Rodríguez, F.A., Valenzuela, A., Gusi, N., Nacher, S., y Gallardo, I., **Valoración de la condición física saludable en adultos: Fiabilidad, aplicabilidad y valores normativos de la batería Afisal-inefc**, 1999

Rose, DJ., **Equilibrio y movilidad con personas mayores**, 2ª, Paidotribo, 2014

Recomendaciones

Subjects that it is recommended to have taken before

Valoración y prescripción del ejercicio físico para la salud/P02G050V01503

IDENTIFYING DATA				
Mercadotecnia e dirección de empresas deportivas				
Subject	Mercadotecnia e dirección de empresas deportivas			
Code	P02G050V01909			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Lecturers	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
E-mail	ivanmartinez@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias	
Code	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
B22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	B14
Coñecemento e comprensión dos factores *comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	B4
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	B2
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	B12
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	B25
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	B26
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	B13
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	B24
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades *físicodeportivas.	B21
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.	B22

Contidos	
Topic	
1.0 Mercado Deportivo. Marketing Deportivo.	1.1. A economía en torno ao deporte 1.2. A ciencia da mercadotecnia 1.3. Mercadotecnia deportiva

2. A Empresa deportiva: características e dirección.

2.1. A empresa deportiva e os seus negocios
2.2. O emprendemento no sector deporte

3. Protocolo e comunicación

3.1. A xestión de marca
3.2. Comunicación corporativa e *RSC

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	31.5	54
Resolución de problemas	15	40.5	55.5
Estudo de casos	7	32.2	39.2
Exame de preguntas obxectivas	0	1.5	1.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, etc.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Por medio de *tutorías personalizadas ou en grupo no horario estipulado.
Resolución de problemas	Por medio de *tutorías personalizadas ou en grupo no horario estipulado.
Estudo de casos	Por medio de *tutorías personalizadas ou en grupo no horario estipulado.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante	0	
Resolución de problemas	O alumno realizará de maneira individual exercicios expostos na clase. Completaraos de maneira autónoma e presentaraos por escrito no prazo acordado.	20	B2 B12 B13 B21 B22 B24 B25 B26
Estudo de casos	O estudante completará estudos de casos expostos polo profesor e presentaraos por escrito no prazo acordado.	30	B2 B12 B13 B21 B22 B24 B25 B26
Exame de preguntas obxectivas	Constará de 20 preguntas pechadas na que os alumnos seleccionan unha única resposta verdadeira de entre 3 opcións. Fórmula de corrección para anular el efecto del azar; $[**C = A - E/(**k-1)]$. $**C$ (*cualificación), A (*acertos), E (errores), $**K$ (número de *opcións de *respuesta). Por baixo do 50% das preguntas correctas a materia considérase non superada.	50	B2 B12 B13 B21 B22 B24 B25 B26

Other comments on the Evaluation

[illegible]

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Sánchez Martín, J., **Business & Fitness. El negocio de los centros deportivos**, 2011

García Fdez.,J., **Emprendiendo en el sector deportivo, de la teoría a la prácticda**, Aranzadi, 2016

Palomar,A.; Cazorla,Luis; Dompablo;S.; Avezuela,J. , **Los fondos de inversión y la actividad deportiva** , Aranzadi, 2015

Gálvez, P.; Sánchez, A. J.; Baena, M. J., **Economía, gestión y deporte. Una visión global de la investigación**, Aranzai, 2016

Calzada,E. , **Show me the money. Cómo conseguir dinero a través del marketing deportivo** , Libros de cabecera, 2012

Blázquez.A. . **Marketing deportivo..en 13 historias** . INDE. 2012

Sobrino, J., **El deporte, sector de actividad económica**, Universidad Pontificia de Comillas, 2013

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702

Subjects that it is recommended to have taken before

Xestión e organización dos sistemas deportivos I/P02G050V01504

IDENTIFYING DATA				
Programas de exercicio físico e benestar				
Subject	Programas de exercicio físico e benestar			
Code	P02G050V01910			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Sánchez Lastra, Miguel Adriano Serrano Gómez, Virginia			
Lecturers	Sánchez Lastra, Miguel Adriano Serrano Gómez, Virginia			
E-mail	vserrano@uvigo.es misanchez@uvigo.es			
Web	http://http://fcced.uvigo.es/gl/			
General description				

Competencias	
Code	
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C25	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físico-deportivas recreativas
C26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa
C29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados de aprendizaxe		
Expected results from this subject	Training and Learning Results	
O alumnado terá a capacidade de valorar distintas situacións persoais para planificar a práctica de actividade física de forma individualizada.	B2	C25
	B5	C26
	B6	C29
	B13	
	B14	
	B16	
	B18	
	B26	
O alumnado mostrará hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	B13	
	B24	
O alumnado será capaz de adaptarse a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	B26	C25

O alumnado mostrará habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	B12 B13 B24 B26	
O alumnado comprenderá a literatura científica do ámbito do exercicio físico e o benestar	B1 B2	
O alumnado mostrará a capacidade de identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde	B26	C25 C26 C29

Contidos

Topic

1. Novas Tendencias do fitness, wellness, & healthy	1.1. Programas de exercicio físico e benestar nos servizos deportivos actuais. 1.2. Novas Tendencias de programas con orientación físico saudable.
2. O Adestramento persoal.	2.1. A figura do adestrador persoal. 2.2. Mercadotecnia e comunicación. 2.3. Aplicación dos programas de exercicio físico e benestar ao adestramento persoal.
3. Fundamentos, estrutura, deseño e control de programas de exercicio físico e benestar según o obxectivo das persoas usuarias	3.1. Segmentos poboacións nos practicantes de servizos deportivos.
4. Equipamentos de fitness, wellness, & healthy	4.1. As tendencias no equipamento dos servizos deportivos e o fitness 5.2. Equipamentos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticas de laboratorio	26	16	42
Resolución de problemas	2	0	2
Presentación	2	5	7
Traballo tutelado	4	22	26
Lección maxistral	17	0	17
Probas de resposta curta	1	30	31

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa asignatura. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección magistral.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...
Traballo tutelado	O alumno, nun pequeno grupo, prepara un documento sobre o tema da materia previamente acordado co profesor.
Lección maxistral	O carácter da materia fai necesario combinar varios tipos de metodoloxías, dependendo da natureza dos obxectivos a alcanzar e os contidos a tratar. Avogarase por unha metodoloxía activa, alternando exposicións maxistras e traballo en pequeno grupo nas sesións teóricas e vivencia das diferentes propostas de tarefas (do profesor e dos propios alumnos) nas sesións prácticas. Ademais, o alumno disporá dun soporte virtual de apoio á docencia, a través da plataforma TEMA (http://www.uvigo.es/faitic), co que poderá realizar un seguimento parcialmente on-line da materia. - Organización da docencia: As sesións de carácter teórico e práctico desenvolveranse en horario e localización fixadas polo centro.

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado	O alumno terá un horario de tutorías para consultar e resolver cuestións relacionadas coa materia

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Prácticas de laboratorio	A asistencia, a participación activa ea resolución das actividades propostas serán valoradas	15	C25 C26 C29
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...	5	B6 B12 B13 B24 B26
Traballo tutelado	O alumno, nun pequeno grupo, prepara un documento sobre o tema da materia previamente acordado co profesor	20	B2 B5 B12 C25 C26 C29
Probas de resposta curta	O exame teórico poderá constar de preguntas curtas e/ou tipo test dos diversos contidos da materia	60	B13 B16 B18 B24 B26 C25 C26 C29

Other comments on the Evaluation

Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser evaluado (mediante exame ou segundo establece a guía docente).

a) Na convocatoria de xaneiro o exame terá unha valoración do 60%, o traballo un 20%, exposicións 5% e as sesións prácticas un 15% (Deberán asistir como mínimo ao 80% das sesións prácticas). Os alumnos que non cumpran o 80% de asistencia práctica, deberán realizar un exame práctico e/ou se incluírá unha pregunta/s extras de desenvolvemento no exame de resposta curta / test.

É indispensable superar o exame teórico cunha cualificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia.

b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Nesta convocatoria (xuño-xullo) o exame terá unha valoración do 100%.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

American College of Sports Medicine, **ACSM's guidelines to exercise testing and prescription**, Lippincott Williams & Wilkins, 2009

Bouchard, C., Blair, S.N., Haskell, W., **Physical activity and health**, Human Kinetics, 2007

Buckley, J.P., Redgrave, A., Redgrave, S., **Exercise physiology in special populations**, Churchill Livingstone.-Dwyer, 2008

Coburn, J. W., Malek, M. H., **Manual NSCA. Fundamentos del Entrenamiento Personal**, Paidotribo, 2014

Dwyer, G.B., Davis, S.E., **ACSM's health-related physical fitness assessment manual**, Lippincott Williams & Wilkins, 2008

Earle, R., **Fundamentos del entrenamiento personal.**, Paidotribo, 2008

García-García, O. y Serrano Gómez, V., **Entrenamiento personal. Guía para el desarrollo profesional**, Medica Panamericana, 2017

Riva, L., **Physical activity and health guidelines. Recommendations for various ages, fitness levels, and conditions from 57 authoritative sources**, Human Kinetics., 2010

Werner, W.K., Hoeger, S.A., **Fitness and wellness.**, 8, Wadsworth, 2009

Complementary Bibliography

American College of Sports Medicine, **Exercise management for persons with chronic diseases and disabilities**, Human Kinetics, 2003

Busquet, L., **Las cadenas musculares (tomo I)**, Paidotribo, 2000

Colado, J.C., **Acondicionamiento físico en el medio acuático**, Paidotribo, 2004

Gomariz, J.R., **Estiramientos de cadenas musculares**, La liebre de marzo, 2009

Isidro, F., Heredia, J.R., Pinsach, P., Ramón-Costa, M., **Manual del entrenador personal: del fitness al wellness**, Paidotribo, 2007

Ratames, N., **Manual ACSM de Entrenamiento de la Fuerza y del Acondicionamiento Físico**, Paidotribo, 2015

Souchard, P., **RPG. Principios de la reeducación postural global**, Paidotribo, 2005

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Actividades de fitness/P02G050V01901

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

Subjects that it is recommended to have taken before

Actividades de fitness/P02G050V01901

Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

IDENTIFYING DATA				
Psicología del entrenamiento deportivo				
Subject	Psicología del entrenamiento deportivo			
Code	P02G050V01911			
Study programme	Grado en Ciencias de la Actividad Física y del Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castellano Gallego			
Department	Psicología evolutiva y comunicación			
Coordinator	Dosil Díaz, Joaquín			
Lecturers	Dosil Díaz, Joaquín			
E-mail	jdosil@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias	
Code	
B2	Conocimiento y comprensión de la literatura científica del ámbito de la actividad física y el deporte.
B4	Conocimiento y comprensión de los factores comportamentales y sociales que condicionan la práctica de la actividad física y el deporte.
B5	Conocimiento y comprensión de los efectos de la práctica del ejercicio físico sobre la estructura y función del cuerpo humano
B6	Conocimiento y comprensión de los efectos de la práctica del ejercicio físico sobre los aspectos psicológicos y sociales del ser humano.
B7	Conocimiento y comprensión de los fundamentos, estructuras y funciones de las habilidades y patrones de la motricidad humana.
B8	Conocimiento y comprensión de la estructura, función y desarrollo de las diferentes manifestaciones de la motricidad humana.
B15	Capacidad para diseñar, desarrollar y evaluar los procesos de enseñanza-aprendizaje relativos a la actividad física y del deporte, con atención a las características individuales y contextuales de las personas.
B17	Capacidad para planificar, desarrollar y controlar el proceso de entrenamiento en sus distintos niveles.
B25	Habilidad de liderazgo, capacidad de relación interpersonal y trabajo en equipo.
B26	Adaptación a nuevas situaciones, la resolución de problemas y el aprendizaje autónomo.
C2	Capacidad para promover y evaluar la formación de hábitos perdurables y autónomos de práctica de actividad física y deporte entre la población escolar

Resultados de aprendizaje		
Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Identificar e planificar a resolución de situaciones educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaje.	B4 B5 B7 B15 B25 B26	C2
Comprensión da psicoloxía específica de cada modalidade deportiva, así como tratar cos deportistas e adestradores.	B2 B4 B6 B7 B8 B15 B17 B25 B26	C2

Contenidos

Topic	
1. La psicología en el entrenamiento y en la competición.	1. La importancia de la psicología en el deporte. 2. La importancia de la psicología en el entrenamiento. 3. La importancia de la psicología en la Competición. 4. La figura del psicólogo del deporte.
2. Evaluación, Planificación e Intervención Psicológica	1. Concepto de entrenamiento mental 2. Niveles de asesoramiento mental 3. Evaluación y planificación del entrenamiento mental 4. Preparación psicológica de los entrenamientos 5. Preparación psicológica de las competiciones
3. Programas de Entrenamiento Mental.	1. Psicología del atletismo 2. Psicología del tenis 3. Psicología del golf 4. Psicología del motociclismo 5. Psicología del automovilismo 6. Psicología del surf
4. Preparación psicológica de las competiciones.	1. Psicología del fútbol 2. Psicología del baloncesto 3. Psicología del volleyball
5. Estrategias psicológicas de intervención.	1. Técnicas de intervención psicológica 2. Establecimiento de objetivos 3. Relajación 4. Visualización 5. Técnicas cognitivas 6. Técnicas de biofeedback y neurofeedback 7. Técnicas de habilidades de comunicación
6. Asesoramiento Psicológico a Entrenadores, Padres, Directivos y Árbitros.	1. Enfoque educativo de la iniciación deportiva 2. Motivos para comenzar y abandonar un deporte 3. Del triángulo al pentágono de la iniciación deportiva 4. Los componentes del pentágono de la iniciación deportiva

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Presentación	2	0	2
Debate	16	30	46
Lección magistral	28	28	56
Examen de preguntas objetivas	2	35	37
Observación sistemática	2	0	2
Trabajo	2	5	7

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodologías

	Description
Presentación	Exposición por parte del alumno de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directoras de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar en grupos.
Debate	Exposición, por grupos, delante do grupo mediano, e despois por escrito ao profesor, dos resultados da valoración de tres alumnos/as de educación infantil (3, 4 e 5 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar posibles causas das dificultades de aprendizaxe que poida manifestar un alumno/a e actuar en consecuencia.
Lección magistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Presentación	Los alumnos tendrán que presentar la planificación psicológica de una temporada, tanto de forma individual como en equipos.
Tests	Description
Examen de preguntas objetivas	Los alumnos tendrán que realizar una prueba tipo test con 40 preguntas y tres alternativas de respuesta.
Trabajo	Los alumnos tendrán que presentar un trabajo de entrenamiento mental en una modalidad deportiva, presentando el proyecto al finalizar.

Evaluación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Examen de preguntas objetivas	La evaluación final consistirá en una prueba tipo test de 40 pregunta, con 3 alternativas de respuesta y solo una verdadera. Cada dos respuestas incorrectas restarán una correcta.	100	B2 B4 B5 B6 B7 B8 B15 B17 B25 B26	C2

Other comments on the Evaluation

En las sucesivas convocatorias se mantendrán los mismos criterios para aprobar que en la primera.

Se debe ver la fecha de evaluación en la web de la facultad.

Fuentes de información

Basic Bibliography

Dosil, J. (Ed), **El psicólogo del deporte: asesoramiento e intervención.**, 2, Síntesis, 2002

Dosil, J. (Ed), **The Sport Psychologist Handbook: a guide for sport-specific performance enhancement.**, 1, John Wiley & Sons, 2006

Dosil, J., **Psicología de la actividad Física y del Deporte**, 2, McGraw-Hill, 2008

Complementary Bibliography

Buceta, J.M., **Psicología del entrenamiento deportivo**, 1, Dykinson, 1998

Weinberg, R. y Gould, D., **Fundamentos en Psicología del Deporte**, 3, Panamericana, 2009

Recomendaciones

Subjects that continue the syllabus

Especialización en deportes colectivos/P02G050V01906

Especialización en deportes individuales/P02G050V01907

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Metodología y planificación del entrenamiento deportivo I/P02G050V01502

Metodología y planificación del entrenamiento deportivo II/P02G050V01604

Subjects that it is recommended to have taken before

Psicología: Psicología de la actividad física y el deporte/P02G050V01202

IDENTIFYING DATA				
Prácticas externas: Practicum				
Subject	Prácticas externas: Practicum			
Code	P02G050V01981			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits 18	Choose Mandatory	Year 4	Quadmester 2c
Teaching language	Castelán Galego Inglés			
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinator	Martínez Figueira, María Esther			
Lecturers	Martínez Figueira, María Esther			
E-mail	esthermf@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/feduc/index.php?id=179,0,0,1,0,0			
General description	O artigo 2 de o Real Decreto 1707/2011, de 18 de novembro, por o que se regulan as prácticas académicas externas de os estudantes universitarios, define estas como "[...] unha actividade de natureza formativa realizada por os estudantes universitarios e supervisada por as Universidades, cuxo obxectivo é permitirlles a os mesmos aplicar e complementar os coñecementos adquiridos en a súa formación académica, favorecendo a adquisición de competencias que os preparen para o exercicio de actividades profesionais, faciliten a súa empleabilidade e fomenten a súa capacidade de emprendemento". O Real Decreto mencionado establece en o seu artigo 3 que con a realización de as prácticas académicas externas preténdense alcanzar os seguintes fins: a) Contribuír para a formación integral de os estudantes complementando a súa aprendizaxe teórica e práctico. b) Facilitar o coñecemento de a metodoloxía de traballo adecuada a a realidade profesional en a que os/as estudantes han de operar, contrastando e aplicando os coñecementos adquiridos. c) Favorecer o desenvolvemento de competencias técnicas, metodolóxicas, persoais e participativas. d) Obter unha experiencia práctica que facilite a inserción en o mercado de traballo e mellore o seu empleabilidade futura. e) Favorecer a innovación e creatividade e o emprendemento.dirección dun profesor/a titor/a, cuxa realización ten a finalidade de favorecer que ou estudante integre as ensinanzas recibidas durante vos estudos e asegurar a adquisición das competencias propias da titulación.			

Competencias

Code
B12 Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13 Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14 Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B15 Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
B16 Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
B17 Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
B18 Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B19 Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.
B20 Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
B21 Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
B22 Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.
B23 Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
B24 Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25 Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26 Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Aplicar as TIC en Educación Física	B12 B13

Utilización de bibliografía e bases de datos	B13 B14 B26
Planificación e deseño de actividades en diferentes contextos, situacións e en diferentes tipos de poboacións.	B13 B15 B16 B17 B18 B19 B20 B21 B22 B23 B24 B25 B26

Contidos

Topic	
Estudo e análise de a institución, programación, intervención, e avaliación do traballo desenvolvido no periodo de prácticas en empresas ou institucións, orientadas ben á docencia, á xestión, ao adestramento deportivo, á saúde, ou á recreación. Considérase como un conxunto de actividades orientadas a unha aprendizaxe baseada na acción e na experiencia e á apropiación e integración de destrezas e coñecementos. O practicum debe realizarse en servizos ou entidades desde as que se desenvolven traballos relacionados coa actividade física e o deporte en calquera dos ámbitos anteriormente relacionados e que sexan recoñecidos como centros colaboradores para a formación en prácticas mediante os correspondentes convenios. Neste sentido, existe actualmente un número importante de convenios con diferentes entidades ou institucións que desde distintos ámbitos traballan en actividade física e deporte e que garante que todos os alumnos poidan desenvolver as súas prácticas de forma adecuada.	Observación, planificación, intervención e avaliación das prácticas.
Seguimiento e control tutelado do periodo de prácticas.	Estancia de prácticas
Memoria do periodo de prácticas.	Planificación e temporalización das prácticas. Intervención ou simulación de intervención no centro de prácticas. Elaboración da memoria de prácticas.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	5	10	15
Lección maxistral	4	0	4
Seminario	5	50	55
Prácticum	150	60	210
Traballo tutelado	10	100	110
Informe de prácticas externas	2	50	52
Informe de prácticas externas	4	0	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. O titor ou titora co seu grupo de prácticum organizarán as tarefas de prácticas.
Prácticum	O estudante desenvolver as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión vinculada as ciencias da actividade física e o deporte.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias. Trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía vinculada ao prácticum

Atención personalizada

Methodologies	Description
Actividades introductorias	Actividades dirixidas a todo o alumnado nas que se explica e matiza o como se van a desenvolver prácticas
Lección maxistral	Reunións co alumnado para facer seguimento do desenvolvemento das prácticas
Prácticum	Reunións personalizadas co alumnado para facer seguimento do desenvolvemento das prácticas
Traballo tutelado	Realízase traballos solicitados tanto polo titor do centro de prácticas como polo titor académico, cando estes considérenos necesario na súa formación práctica
Seminario	Organización de reunións grupais de facer á mellora da formación practica

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Informe de prácticas externas	Memoria das prácticas desenvolverase consonte o establecido no art. 14 do Real decreto 1707/2011, de 18 de Novembro. O alumnado deberá entregar unha memoria conforme ao modelo oficial indicado a principio de curso e publicado na web da Facultade.	50	B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B20 B21 B22 B23 B24 B25 B26
Informe de prácticas externas	Informe motivado e detallado do titor ou titora do centro de prácticas, según o modelo oficial publicado na web da Facultade.	50	B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B20 B21 B22 B23 B24 B25 B26

Other comments on the Evaluation

1. A titora ou titor académico de a universidade evaluará as prácticas desenvolvidas por os estudantes de conformidad con os criterios e fontes de información sinalados.
2. A titora ou titor de o centro escolar, como indica o art. 13 de o Real Decreto 1707/2011, de 18 de Novembro, polo que se regulan as prácticas académicas externas de os estudantes universitarios, realizará e remitirá a o titor/a académico de a Universidade a avaliación final.
3. Para superar a materia de o Prácticum o estudante deberá alcanzar o aprobado en cada un de os criterios de avaliación

establecidos infórmesnos, tanto de o titor/a de o centro de prácticas como de o titor/a académico. Manteranse as competencias adquiridas en primeira convocatoria ata segunda convocatoria.

4. Para facilitar o proceso de avaliación, antes de o inicio de as prácticas, o/a coordinador/a de o Practicum remitiralle a o centro escolar a folla de avaliación en a que se reflectan as diferentes competencias obxecto de mesma.

5. Conforme a normativa vigente, con independencia de ser estudantes asistente como non asistente, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Particularmente, en canto a a Memoria de Prácticas, sinalar:

1. A Memoria de as prácticas desenvolverase segundo o establecido en o art. 14 de o Real decreto 1707/2011, de 18 deNoviembre.

2. A través de a guía docente, así como por outro tipo de orientacións, a Comisión de Prácticas establecerá anualmente as recomendaciones precisas para unha correcta elaboración de a Memoria.

3. Para facilitar o proceso de avaliación cada titor ou titora contará con a correspondente folla de avaliación.

4. As datas de entrega de a Memoria de Prácticas de cada convocatoria figuran reflectidas en o calendario académico de a Facultade, podendo consultarse en o apartado de organización académica de a web de a facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

VVAA, **Memoria Verifica do Grao en CC. da Actividade Física e do Deporte,**

VVAA, **Documentos oficiais de prácticum do Grao en CC. da Actividade Física e do Deporte da FECD,**

Complementary Bibliography

Recomendacións

Other comments

Ter en conta a normativa propia de Prácticas Curriulares de a Universidade de Vigo e de a Facultade de Ciencias de a Educación e de o Deporte.

IDENTIFYING DATA				
Traballo de Fin de Grao				
Subject	Traballo de Fin de Grao			
Code	P02G050V01991			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	2c
Teaching language	Castelán Galego Inglés			
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinator	Martínez Figueira, María Esther			
Lecturers	Martínez Figueira, María Esther			
E-mail	esthermf@uvigo.es			
Web				
General description	O Traballo Fin de Grao consiste no desenvolvemento autónomo por parte do estudante dun proxecto baixo a dirección dun profesor/a titor/a, cuxa realización ten a finalidade de favorecer que o estudante integre as ensinanzas recibidas durante os estudos e asegurar a adquisición das competencias propias da titulación.			

Competencias	
Code	
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
B23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
C2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar
C3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
C4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas
C17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas orientada á saúde
C18	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados
C20	Capacidade para administrar os servizos deportivos públicos e privados
C21	Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado
C22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional
C24	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade físico-deportiva recreativa, con atención ás características individuais e contextuais das persoas
C26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados de aprendizaxe		
Expected results from this subject	Training and Learning Results	
1. Coñecementos sobre os modos de presentación do traballo técnico-científico.	B13	C1
	B21	C4
	B23	C17
	B25	C18
	B26	C20
		C24

2. Coñecemento dos modos de inserción do Traballo Fin de Grao no ámbito profesional.	B14 B21	C1 C2 C3 C4 C17 C20 C22 C26
3. Coñecemento dos modos de escritura relacionados coa realización, exhibición e presentación dos proxectos técnicos-profesionais e a súa elaboración.	B23 B25 B26	C1 C2 C3 C4 C20 C21 C26
4. Capacidade para a procura, análise e incorporación da información necesaria para a elaboración dun proxecto técnico-profesional	B23 B25 B26	C1 C2 C17 C18 C20 C21 C22 C24 C26

Contidos

Topic

Elaboración de una planificación adecuada a la realidad técnico-profesional de alguno de los ámbitos profesionales vinculados al Grado. Elaboración e desenrolo dun TFG.

Presentación e defensa do traballo elaborado. Presentación do TFG.
Defensa do TFG.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	0	125	125
Presentación	0	16	16
Titoría en grupo	4	0	4
Lección maxistral	4	0	4
Traballo	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	SOLICITUDE DE PRESENTACIÓN E DEFENSA DO TFG. 1. O alumno/a solicitará a presentación e avaliación do TFG co visto e prace do seu respectivo titor/a académico. 2. A solicitude de presentación, dirixida á Comisión de Coordinación Académica, deberá ir acompañada da versión escrita e electrónica do TFG por cuadruplicado co visto e prace do titor/a académico. Poderá achegarse a documentación ou material adicional que se estime oportuno para que sexa tomada en consideración polo Tribunal avaliador. A FCED porá ao dispor do alumnado unhas orientacións académicas e de estilo para a presentación escrita da memoria do TFG. 3. A efectos de avaliación, o titor/a académico emitirá un informe no que valorará (de 0 a 3 puntos) o labor realizado pola alumna/o durante o período de elaboración do TFG. Este informe acompañará a documentación referida no punto 2. Os criterios de avaliación fícarán recollidos na guía docente da materia. 4. En atención ás solicitudes presentadas, a Comisión establecerá, de acordo co Tribunal avaliador, e publicará a orde para a celebración do acto de presentación pública do TFG. Polo menos, fixarase unha data na convocatoria ordinaria de xuño e outra na extraordinaria de xullo.
Presentación	ACTO DE PRESENTACIÓN E DEFENSA PÚBLICA DO TFG. 1. O acto de presentación será realizado polo alumno/a en sesión pública na data e hora asignada. De maneira excepcional, a Comisión de Coordinación Académica poderá aprobar outra modalidade, previa solicitude formal e motivada do alumno/a e sempre que sexa posible. 2. O alumno/a exporá nun tempo máximo de quince minutos un resumo do TFG e dos principais resultados e conclusións acadados. Posteriormente, sen superar os trinta minutos, os membros do Tribunal avaliador realizarán as observacións e consideracións oportunas.

Titoría en grupo	O titor poderá establecer titorías grupais para dar as indicacións xerais para cada fase do traballo
Lección maxistral	Existirán titorías en pequeno grupo para expoñer toda a reglamentación relativa ó TFG

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado Traballo asociado ao desenvolvemento do traballo fin de grao

Tests Description

Traballo Traballo e proxectos que complementen a formación para o desenvolvemento do traballo fin de grao

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	O profesor fará unha avaliación continua do traballo do alumno. Antes da data 30 establecida para a presentación e defensa do TFG, o tribunal de avaliación terá o informe de valoración do director sobre o traballo realizado por parte do estudante cunha valoración parcial do mesmo.	30	B13 C1 B14 C2 B21 C3 B23 C4 B25 C17 B26 C20 C21 C24 C26
Traballo	ACTO DE PRESENTACIÓN E DEFENSA PÚBLICA DO TFG. 1. O acto de presentación será realizado polo alumno/a en sesión pública na data e hora asignada. De maneira excepcional, a Comisión de Coordinación Académica poderá aprobar outra modalidade, previa solicitude formal e motivada do alumno/a e sempre que sexa posible. 2. O alumno/a exporá nun tempo máximo de quince minutos un resumo do TFG e dos principais resultados e conclusións acadados. Posteriormente, sen superar os trinta minutos, os membros do Tribunal avaliador realizarán as observacións e consideracións oportunas. AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN DO TFG. 1. Celebrado o acto de presentación pública do TFG, o Tribunal avaliador deliberará sobre a cualificación tomando en consideración o informe emitido polo titor académico, a calidade do contido do TFG, así como a propia exposición, en particular, a claridade expositiva e a capacidade de debate e defensa argumental do alumno/a. 2. A cualificación será a suma ponderada da cualificación do Tribunal (de 0 a 7 puntos) máis a valoración do titor (de 0 a 3 puntos). A valoración do Tribunal será a media aritmética das notas atribuídas por cada un dos seus membros. Neste punto o Tribunal rexerase polo disposto nas Normas de Xestión Académica para as titulacións de Grao regulados polo Real Decreto 1393/2007 vixentes na Universidade de Vigo. 3. As deliberacións do Tribunal para cualificar o TFG serán a porta pechada. Unha vez finalizado o acto de defensa, o tribunal fará pública a cualificación. 4. Ao remate da avaliación e cualificación da totalidade dos TFG do grao, o Tribunal avaliador poderá conceder mencións de matrícula de honra de conformidade coa normativa.	70	B13 C3 B21 C4 B23 C18 B25 C20 B26 C21 C22 C24 C26

Other comments on the Evaluation

A calificación será a suma ponderada da calificación do Tribunal (70%) máis a valoración do titor/a (30%). A valoración do Tribunal será o promedio aritmético das notas atribuídas por cada un dos seus membros.

O TFG debe ser un traballo persoal no que se constrúa un discurso propio. Cando se utilicen ideas ou palabras doutra autoría acreditarase explicitamente a súa orixe.

Aqueles estudantes que non superen o TFG na avaliación do segundo cuatrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/>

No caso de obter a cualificación de suspenso, ben sexa na primeira ou segunda convocatoria, o tribunal fará chegar un informe coas recomendacións oportunas ao estudante e ao/o titor/a para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación.

Conforme a normativa vixente, con independencia de ser estudantes asistentes como non asistentes, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación

---

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Cordón, J.A.; López, J.; Vaquero, J., **Manual de investigación bibliográfica y documental**, Piramide, 2001

Gutiérrez Dávila, Marcos, **Metodología de las Ciencias del Deporte**, Síntesis, 2005

Regulamento de Traballo de Fin de Grao da Universidade de Vigo,**Normativa de Traballo de Fin de Grao da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.,****Complementary Bibliography**

Jurado Rojas, Yolanda, **Técnicas de investigación documental: manual para la elaboración de tesis, monografías, ensayos e informes académicos**, Thompson, 2002

Recomendacións

Other comments

Ter en conta a normativa propia de TFG da Universidade de Vigo e da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.
